

МОМО КАПОР ТРЕЋИ ПУТ
У ВЕЛИКОЈ ГАЛЕРИЈИ ДОМА ВОЈСКЕ

НЕКА ЧУДНА ТИХА ЛЕПОТА

ЗА ПЕТ ГОДИНА У ДОМУ ВОЈСКЕ ОДРЖАНЕ СУ ТРИ КАПОРОВЕ ИЗЛОЖБЕ. ПРВА ЈЕ БИЛА ВЕЛИКА И РЕТРОСПЕКТИВНА, ТУЖНА, ЈЕР ЈЕ ЗАОКРУЖИЛА ГОДИНУ ОД ЊЕГОВЕ СМРТИ, НА ДРУГОЈ СУ ПРЕСТАВЉЕНИ ЦРТЕЖИ И ПАСТЕЛИ, А ТРЕЋА НАС ВОДИ У ЊЕГОВ АТЕЉЕ.

На отварању изложбе „Момо Капор у атељеу“, 20. марта, сликар Милош Шобајић рекао је да је Момо сигурно ту негде у публици, да ће се после промувати по галерији, а онда ће наставити да скита Београдом, свратиће у кафану или две. Надовезујући се на ту мисао, можемо да га замислимо како се наредног јутра враћа у Велику галерију Дома Војске Србије, јер се сада баш ту налази његов атеље – његово перо и боје. Али неће се латити ни једног ни другог, дружиће се са посетиоцима, јер баш у трептајима њихових срца он и даље живи. Дочекаће их речима: „Хвала вам што сте дошли да губите време са мном!“, шетаће подруку са свим оним госпођама које тврде: „Знале смо Мому!“, придржаће оловку девојчицама које цртају школице у књизи утисака. Уживаће још једном у тој „некој чудној тихој лепоти“ кавку само уметност може да дарује.

НА КРАЈУ СЛИКАРСТВА И НА ПОЧЕТКУ ИГРЕ

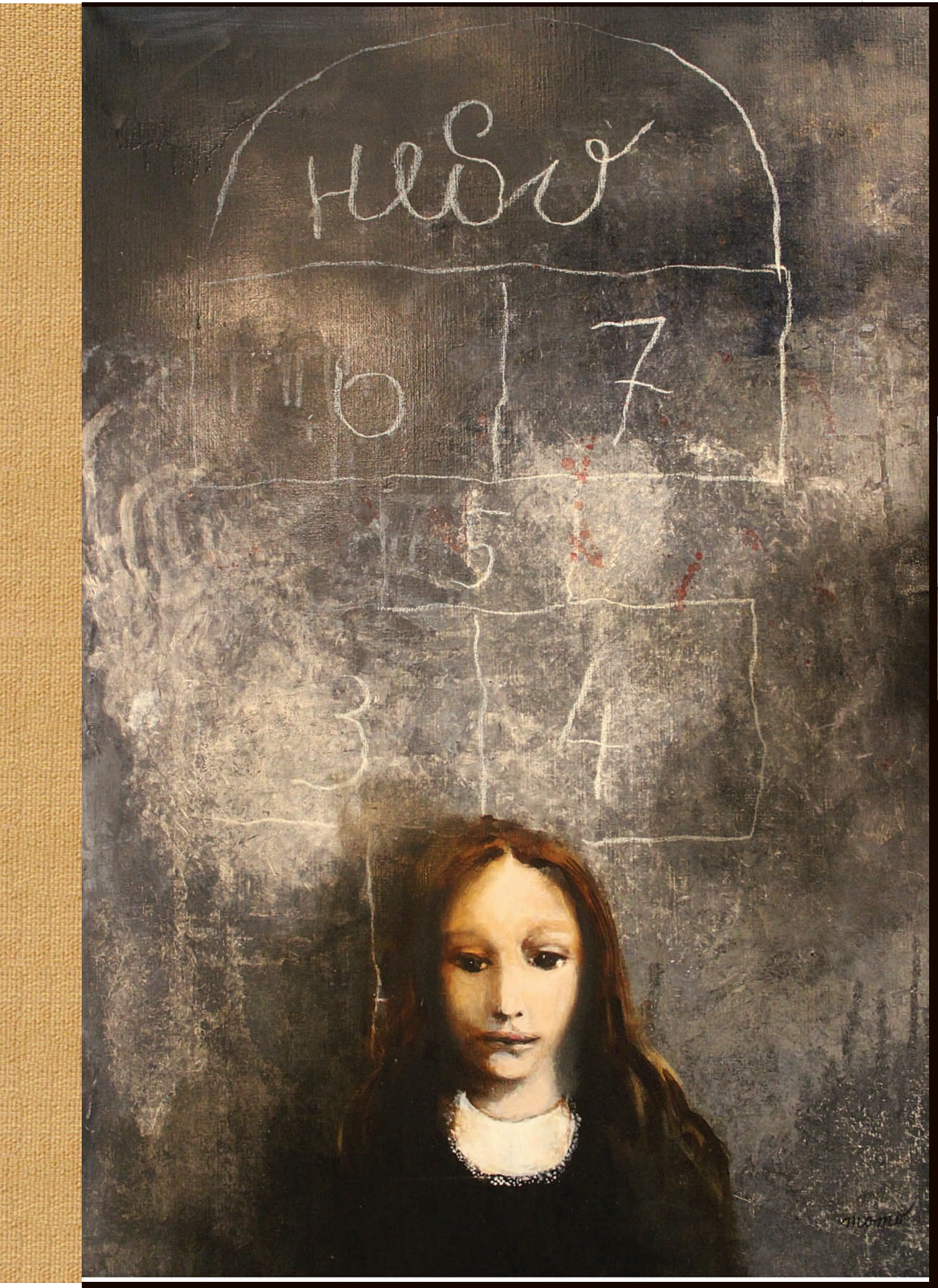
Изложба се састоји од две целине: школице и атеље. Капор је школице почео да слика средином седамдесетих година, док је повремено живео у Њујорку, а наставио је да их ради до краја живота.

Кажу да је он једини сликар на свету који се бавио том темом. Вероватно се не би сложио. „Мислим да није било ниједног сликара чије прво, непотписано дело није представљало школица на тротоару“, записао је у уводу једног свог каталога.

Волео је школице, јер та једноставна слика нежно нацртана дрхтавом линијом дечије руке има магијску моћ да нас врати у детињство. Зато је и почео да их црта. Док је једном шетао Гринич Вилцом, на тротоару је угледао школицу. Та слика вратила га је у безбрижне пределе детињства. Одјуррио је као без душе у свој атеље, занемарио све што је пре тога планирао да ради, спустио платна на под и „залио их асфалтом“. „Чини ми се, нема ничег тежег у сликарству од сликања асфалта!“, помислио је тада, а записао касније. Кад се подлога осушила, замолио је ћерку чистачице у кући где је живео да преко нацрта школицу: један, два, три, четири, пет, шест, седам и небо. Пузао је за њом и белом бојом следио линију коју је извлачила.

Када се у седам сати затворе врата Велике галерије, онај Капор из Шобајићевих речи скида платна са зидова, спушта их на под и почиње да се игра, јер „предност ових слика састоји се у томе да када вам досаде на зиду, можете да их положите на под и да се скачући на једној ноzi вратите у детињство“.

HESU

10

7

5

3

4

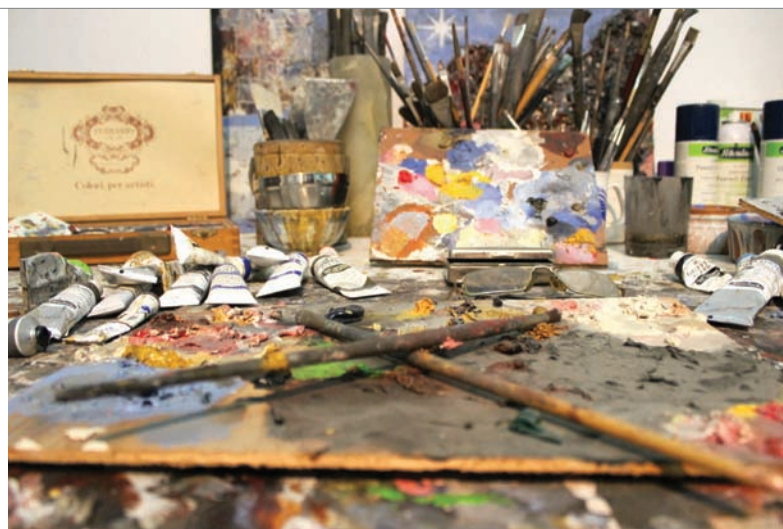
2000

УЛАЗАК У АТЕЉЕ

„Никада човек не може сазнати о неком сликару много, а за кратко време, ако не види његов атеље, стан или кућу у којој живи“, рекла је Љиља Капор на отварању изложбе. Зато је и преселила аутентични Момин атеље из стана на Неимару у Галерију. Јер тек кад доживе амбијент у ком је стварао, осете мирис боја, виде материјал којима је сликао, дотакну његов штафелај, посетиоци могу у потпуности да схвате сликара.

Ту је један антиквитетни сто, на њему рукопис, наочаре за вид, лупа, стара писаћа машина на

За време изложбе у Галерији се све време врти дванаестоминутни филм у коме Момо Капор говори о односу сликарства и писања. Свако би се сложио да се не зна у чему је од та два био бољи. Волео је да буде писац. „Кад сте писац, нема те другог шефа до Лава Толстоја“, прича он својим песковитим гласом на филму. Али с годинама искуства и разапињања између две страсти, каже, да је био паметнији, не би ни реч написао осим потписа на чеку, јер је за сликарство потребно више живота, а он је тај један који имао поделио на две љубави.

којој су настајале „Белешке једне Ане“, ту је и једно перо, симбол пркоса стално постављаном питању: „А кад ћеш прећи на компјутер?“. За столом је столица од зелене чоје, с нежно розе цветовима, а изнад портрет Десанке Максимовић. Много је волео ту слику, па на већини фотографија које се налазе на полеђинама његових романа он седи баш испод тог портрета.

У атељеу се налазе два штафелаја. На једном стоји његова последња слика, недовршена... На другом је слика-палета кружне школице. Капор није користио палете, већ шперплоче или било шта друго што би могло да има функцију палете. Па кад се боје на плочи сасуше, он направи слику од тога. Или их саструже, па користи као подлогу, или искористи облике које су боје креирале. На радном столу су четке и четкице које су вишедценијска колекција, отворене и затворене тубе боја, разређивач, шпактла, мекане оловке, пастели. У дну атељеа је библиотека. Пола су његове шармантне књиге у разним издањима, пола су књиге које је волео да чита, Чехов, Гогољ, Еко, монографије великих сликара, Леонарда, Ботичелија, Пикаса...

Изложба траје до 18. априла. А после тога, наставићемо да га срећемо на Ади, у Клубу књижевника, на Каленићу, у Скадарлији и на другим београдским адресама које су обележиле његов живот, а које је Капор заузврат уписао у вечност. Јер Београд је био његов изабрани град. ■

Драгана БАРИЈАКТАРЕВИЋ